

GERİLİM TİPİ BAŞ AĞRISI OLAN HASTALARDA UYKU BOZUKLUKLARI, DEPRESYON VE İLİŞKİLİ FAKTÖRLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Fettah Eren

Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Konya Eğitim Ve Araştırma Hastanesi, Nöroloji Kliniği, Konya

AMAÇ: Gerilim tipi baş ağrısı (GTB) etiyojisinde uyku bozukluklarının önemli bir yeri vardır. Ayrıca GTB da uykunun birçok safhasına etki ederek uyku kalitesini bozabilmektedir. Bu hastalarda psikojenik etmenler uyku kalitesinde ve ağrı özelliklerinde değişiklikler meydana getirebilmektedir. GTB özelliklerine sahip hastalarda uyku bozukluklarının tespiti ve tedavisi ile ağrı şiddeti ve sıklığı azaltılabilmektedir. Bu nedenle GTB ağrısı olan hastaların uyku kalitesinin belirlenmesi, depresyonun uyku kalitesi ve gündüz uykululuk durumu ile ilişkisinin incelenmesi amaçlanmıştır.

GEREÇ VE YÖNTEM: Çalışmaya Uluslararası Baş Ağrısı Bozukluklarının Sınıflandırılması (ICHD-II)'na göre GTB özelliklerine sahip 50 hasta ve 40 sağlıklı gönüllü alındı. Uzun süre tedavi almasını gerektirecek kronik hastalığı, psikiyatrik bozukluğu ve demansı olan, antidepresan ve antipsikotik tedavi kullanan hastalar çalışma dışı bırakıldı. GTB olan hastalarda son 1 aydaki ağrılı gün sayısı, kullandığı analjezik sayısı, ağrının süresi, şiddeti ve ağrı kesiciye cevabı sorgulandı. Ağrı şiddeti için Görsel Ağrı Skalası (VAS) kullanıldı. Tüm hastaların yaşı, cinsiyeti, medeni durumu, yaşam ortamı, sigara ve alkol kullanımı, eğitim durumu, maddi durumu, kilo ve boyu değerlendirildi. Pittsburgh Uyku Kalitesi İndeksi (PUKİ), Beck Depresyon Ölçeği (BDÖ) ve Epworth Uykululuk Ölçeği (EUÖ) uygulandı. PUKİ 0-5, 6-10 ve 10 üzeri olmak üzere 3 gruba ayrıldı. Veriler SPSS 21 yardımı ile tanımlayıcı, parametrik, non-parametrik ve korelasyon testleri kullanılarak analiz edildi.

BULGULAR: Çalışmada 50 (42 kadın, 8 erkek) GTB ve 40 kontrol hastası vardı. Hastaların ortalama yaşları $37,92 \pm 14,18$; boyları $162,2 \pm 7,91$; kiloları $69,96 \pm 15,2$; PUKİ $12,26 \pm 6,05$; BDÖ $31,12 \pm 15,43$ ve EUÖ $9,34 \pm 4,80$ idi. Uyku süresi, latansı, bozukluğu, ilaç kullanımı ve PUKİ toplam değerleri GTB olan hastalarda daha yüksekti ($p < 0,01$). Uyku kalitesi, gündüz uyku durumu, BDÖ ve EUÖ puanları hasta ve kontrol grubunda benzerdi ($p > 0,05$). Hastalarda kilo, boy, cinsiyet, eğitim, maddi gelir durumu, sigara ve alkol kullanımı, ağrılı gün sayısı, ağrı şiddeti ve analjezik kullanım sıklığı ile uyku bozukluğu arasında ilişki yoktu ($p > 0,05$). Ancak BDÖ puanları arttıkça uyku bozukluğu ve uykululuk durumu da artmaktaydı ($p < 0,05$; $r = 0,57$; $0,52$).

SONUÇ: İleri yaşla birlikte görülme sıklığı azalmakla birlikte GTB en sık görülen primer baş ağrılarından biridir. Patofizyolojisi tam olarak bilinmemektedir. Ancak depresyon gibi psikiyatrik hastalıklar ile daha sık görüldüğü bildirilmiştir. Bu çalışmada GTB hastalarında uyku bozukluğunun daha fazla olduğu görülmüştür. Depresif durum arttıkça uyku bozukluğu ve uykululuk durumu artmaktadır. Bu nedenle GTB ile başvuran hastalarda uyku bozukluğu ve depresyonun da sorgulanması önemlidir.